

Ingezonden brief aan Volkskrant. De brief is niet geplaatst, maar we willen u de tekst niet onthouden:

Onderzoekers SCP moeten huiswerk over doen

Deze week verscheen het rapport 'Waar voor ons belastinggeld' van het Sociaal Cultureel Planbureau. Daarin concluderen de onderzoekers Bob Kuhry en Flip de Kam dat de kosten van het basisonderwijs de afgelopen 10 jaar met ongeveer 50% zijn gestegen, dat is gecorrigeerd met inflatiecijfer jaarlijks met 3,8%. Nu zullen we deze cijfers niet bestrijden, wat dit aangaande hebben de onderzoekers goed en gedegen werk gedaan. De eindconclusie is dat in deze periode de kwaliteit, dus de prestaties van leerlingen, niet of nauwelijks zijn gestegen. Op de vraag van een journalist van het NOS journaal bekende Bob Kuhry, na enig aarzelen, dat de overheid best de kaasschaaf kan gebruiken zonder dat de kwaliteit eronder zou lijden.

Op de conclusies van dit SCP rapport valt veel af te dingen. We beperken ons tot de meest in het oog springende zaken.

Na 10 jaar is de gemiddelde CITO score van de leerlingen gelijk gebleven; 535 op een maximum schaal van 550.

Het SCP geeft aan dat het lastig is om aan de gemiddelde CITO score vergaande conclusies te verbinden. De uitslagen tussen opeenvolgende jaren zijn niet zonder meer te vergelijken aangezien de populatie die aan de toets deelneemt niet jaarlijks precies hetzelfde is. Dit is juist, maar het SCP gebruikt dit gegevens vervolgens toch. En nog belangrijker is dat de CITOtoets maar een beperkt deel van de onderwijsinspanningen in kaart brengt (taal, rekenen en studievoordigheden). Onderwijskwaliteit is natuurlijk veel meer dan dat. Daarom kan beter gekeken worden na het meeromvattende oordeel over de onderwijskwaliteit van de Inspectie van het Onderwijs. En daarover wordt in hetzelfde rapport opgemerkt dat op een aantal (belangrijke) onderdelen zichtbare vooruitgang is geboekt. Dit wordt echter in de conclusies van het SCP buiten beschouwing gelaten.

Vanaf 1998 zijn de personele kosten met gemiddeld 3,8% gestegen zonder dat daar een merkbare kwaliteitsverbetering tegenover staat.

In de jaren 90 kampte het onderwijs met een enorm personeeloverschot. Op de onderwijsbegroting drukte een budget van ongeveer 3 miljard gulden aan wachtgeld. In die dagen weigerde de overheid de lonen in primair- en voortgezet onderwijs op te trekken naar het marktniveau. Logisch, in een arbeidsmarkt met overschotten zijn werkgevers niet bereid betere lonen te betalen, waarom zou je, er zijn er genoeg die wel voor dat geld wilden werken. Eenvoudig marktbeginnsel.

Rond 2000 kantelde de arbeidsmarkt. Er ontstond ineens een groot tekort. De Commissie van Rijn heeft toen geadviseerd de lonen in het onderwijs snel op te trekken om daardoor de aantrekkelijkheid te vergroten en te voorkomen dat het tekort nog groter zou worden. Dat is in een aantal stappen gebeurd vanaf 2003. Terecht, maar de meeste mensen in het onderwijs zijn niet harder gaan werken voor die iets betere salarissen. Zij werkten namelijk al hard, vaak vanuit hun eigen innerlijke betrokkenheid met kinderen. Daar is dus geen verbetering van

onderwijs van te verwachten. Onderwijsverbetering krijg je door betere lesmethoden, investeren in professionaliteit van leraren en schoolleiding en een goede werkorganisatie.

De oudertevredenheid is gedaald van 7,9 (2003) naar 7,3 (2010).

Hier wordt het echt interessant. De onderzoekers stellen dat de daling van oudertevredenheid (van 7,9 naar 7,3) een teken zou zijn dat de kwaliteit van het onderwijs achteruit gaat. Maar er is geen literatuur te vinden die deze stelling onderbouwt. Er is geen enkele bewezen relatie tussen die twee. Sommige ouders zijn erg tevreden over hun school, omdat ze weinig verwachtingen hebben. Er zijn ook ouders die onrealistische ideeën over de mogelijkheden van hun kinderen hebben. Zij zijn niet snel tevreden over de school, maar dat zegt niets over de kwaliteit van de school. Oudertevredenheid is dus geen criterium voor het meten van onderwijskwaliteit.

In de periode 1997 tot 2003 is de gemiddelde groepsgrootte verkleind. Daar is geen substantiële verbetering van de onderwijsresultaten te meten.

In 1998 was de gemiddelde groepsgrootte 24,1, in 2006 22,4! Een minimale afname van 2 leerlingen die, gezien de grootte van de sector van 1,5 miljoen leerlingen toch nog ongeveer 650 miljoen kostte. Tegelijkertijd worden scholen gedwongen meer leerlingen met leerproblemen in de klas te houden door het overheidsbeleid rond Weer samen Naar School en nu Passend Onderwijs. Dit vergrootte in veel klassen de pedagogische en didactische problematiek enorm, wat de licht dalende groepsgrootte teniet deed.

De samenleving van 1998 is niet te vergelijken met die van 2010. We hebben in die periode te maken gekregen met de verantwoordelijkheid voor buitenschoolse opvang, de invloed van sociale media, de invoering van ICT en informatica, een enorme verantwoordingsplicht van de overheid, zwalkend beleid van diverse ministers, de invoering van het rugzakje, en de invoering van de lumpsum. Deze lijst is gemakkelijk aan te vullen tot ruim 500 extra taken die de onderwijsraad heeft gedefinieerd.

Kortom; het lijkt ons verstandig dat de onderzoekers hun huiswerk maar eens over doen.

Kete Kervezee, Voorzitter PO-raad
Ton Duif, Voorzitter Algemene Vereniging Schoolleiders